

BESLUT

2019-12-20

Dnr: 19/01571

SAKEN

Lokala Nyheter P4 Gävleborg, 2019-03-08, kl. 15.15 och 17.30, inslag om hanteringen av allmänna medel; fråga om opartiskhet och saklighet och respekt för privatlivet

BESLUT

Inslagen fälls. De strider mot bestämmelsen om respekt för privatlivet.

Inslagen kritiseras men frias i fråga om saklighet.

Inslagen frias i fråga om opartiskhet.

FÖRELÄGGANDE

Sveriges Radio AB ska på lämpligt sätt offentliggöra nämndens beslut.

INSLAGET

Inslaget kl. 15.15 handlade om en före detta kommunpolitiker NN, som bland annat misstänktes för jäv. I inslaget sa nyhetsuppläsaren följande.

Den tidigare ordföranden för kommunrevisionen och socialdemokraten NN avgick i mitten av februari från sitt uppdrag på grund av misstankar för jäv. Han misstänks för att ha gett bidrag till en förening där hans fru har en ledande roll. I uppgifter från Arbetarbladet så har även hundratusentals kronor förts från föreningen till parets gemensamma bolag. Som är ett bolag som enligt utredningar av Skatteverket har ägnat sig åt skattefusk.

Inslaget fortsatte med att Socialdemokraternas vice ordförande i kommunen intervjuades. Den vice ordföranden berättade bland annat att kultur- och fritidsförvaltningen arbetade med att se över sina rutiner och att NN inte längre hade några uppdrag för partiet. Inslaget avslutades med att nyhetsuppläsaren berättade att redaktionen hade försökt komma i kontakt med NN men att han inte hade svarat.

Inslaget kl. 17.30 var i princip likalydande och innehöll ett klipp från intervjun med Socialdemokraternas vice ordförande i kommunen.

ANMÄLAN

Inslaget har anmälts av NN och hans fru som anser att misstankar om jäv kopplades ihop med förskingring av bidragspengar. De anför att kommunen har vetat om jävssituationen sedan NN anställdes 2015 och att jävssituationen aldrig har utnyttjats till deras fördel. Kommunen har efter att inslaget sändes kommit fram till att NN aldrig har beslutat om eller betalat ut pengar till den aktuella föreningen och på grund av att det pågick en utredning om jävsbrott kunde paret inte kommentera uppgifterna. Vidare anför de att efterbeskattning inte är skattefusk som nämndes i inslaget.

NN och hans fru anför att deras yrkesliv och deras sociala kontakter har tagit skada av inslaget och att de utmålades som opålitliga bedragare. Det har skadat både deras och föreningens rykte.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Radio AB (SR) anser att inslaget överensstämmer med kravet på saklighet och bestämmelsen om respekt för den enskildes privatliv och anför sammanfattningsvis följande.

Programledaren hänvisade till uppgifter i tidningen Arbetarbladet som handlade om att den aktuella föreningen enligt utredningar av Skatteverket skulle ha fört över pengar till parets gemensamma bolag. Det framgick således att det rörde sig om två skilda ärenden, dels jävsmisstankarna och dels Skatteverkets utredning.

SR var tydliga med att uppgifterna som refererades kom från Arbetarbladet. Uppgifterna styrktes även genom intervjun med den vice ordföranden i Socialdemokraterna där det framgick att misstankarna fått konsekvenser för NN:s uppdrag i kommunen. Det åligger naturligtvis varje publicerande medium att kontrollera de sakuppgifter som publiceras. SR har haft grund för att anta att uppgifterna varit korrekta. Det fanns ingenting som tydde på att uppgifterna i inslagen ska ha varit felaktiga.

Både NN och hans fru är välkända personer i kommunen och har sökt offentligheten i olika sammanhang. NN har bland annat varit ledamot i region- och kommunfullmäktige, suttit i omvårdnadsnämnden och varit ordförande i kommunrevisionen. Han har även haft uppdrag i föreningslivet och haft ett företag som gett ut en gratistidning och arrangerat stora kulturevenemang i kommunen. NN:s fru har bland annat fått kommunens kulturpris för sitt engagemang i kommunens kulturliv och varit styrelseledamot i [namngiven

förening]. Hon har tillsammans med NN varit huvudägare i ovan nämnda företag.

SR har enligt sändningstillståndet en granskningsskyldighet. I den ingår bland annat att granska hur folkvalda politiker förvaltar det förtroende väljarna givit dem. Politiker har en sådan framskjuten position som motiverar att även uppgifter av det här slaget förmedlas i nyhetssammanhang. I detta fall rörde sig även misstankarna om oegentligheter kopplat till uppdraget som folkvald politiker. Misstankarna ledde dessutom till att NN avgick från sitt uppdrag som ordförande i kommunrevisionen och att kultur- och fritidsförvaltningen ändrade sina rutiner vad gäller utbetalning av föreningsbidrag.

SR sökte NN för att få en kommentar på de uppgifter som lämnades, men utan resultat. Detta uppgavs också i inslagen. Han återkom inte heller med svar på de meddelanden som skickades till honom.

ANMÄLARNAS KOMMENTAR

Anmälarna anför i huvudsak följande.

SR har utgått från uppgifter från Arbetarbladet vid sin publicering. Det finns inga uppgifter i SR:s eller Arbetarbladets rapportering som styrker att anmälarna har ägnat sig åt skattefusk. Det framgår av Arbetarbladets redovisning av Skatteverkets utredning att Skatteverket inte har accepterat hur vissa poster bokförts. Anmälarna har gjort fel och det gäller stora summor. Däremot finns det inte något stöd för att Skatteverket ansett att anmälarna haft uppsåt att vilseleda myndigheten. Efterbeskattning innebär nödvändigtvis inte att någon gjort ett medvetet fel, med avsikt att fuska eller lura.

Anmälarna anser inte att SR har gjort tillräckligt för att försöka komma i kontakt med paret. NN upptäckte först flera månader efter SR:s publicering att en reporter från SR hade försökt kontakta honom via Facebook. NN:s fru har aldrig blivit kontaktad av SR.

PROGRAMFÖRETAGETS TILLÄGGSYTTRANDE

SR vill med anledning av anmälarnas kommentarer anföra följande.

Anmälarna är kritiska till SR:s rapportering om ”skattefusk”. Begreppet ”skattefusk” behöver enligt det allmänna språkbruket inte nödvändigtvis utgöra en brottslig handling. I det aktuella fallet användes begreppet för att beskriva att anmälarna inte gjort helt rätt för sig, vilket även Skatteverkets beslut om efterbeskattning och skattetillägg visade. SR:s rapportering innehöll inte några

uppgifter om att anmälarna skulle ha haft uppsåt eller avsikt att vilseleda myndigheten. Dessutom framgick det tydligt att det rörde sig om misstankar. I det aktuella inslaget hänvisades det till en artikel i Arbetarbladet. Även andra medier rapporterade om Arbetarbladets avslöjande, bland annat SVT. Med uppgiften om att Skatteverkets utredning visat att det rört sig om ”skattefusk” syftas bland annat på följande del från Arbetarbladets rapportering.

Skatteverket har genomfört en granskning av företagets räkenskapsår 2015 och 2016. Revisionen visar på ett omfattande skattefusk där bland annat en mängd privata inköp bokförts som kostnader för bolaget. Skatteverket har dessutom hittat flera transaktioner där pengar förts över till företaget från föreningen [namngiven förening] – samma förening som jävsutredningen handlar om, totalt 220 100 kronor. Insättningarna har bokförts som ”skuld till aktieägare” och ”lån från aktieägare” i bokföringen.

Av Skatteverkets beslut framgår att bolaget i deras inlämnade moms-deklarationer för beskattningsår 2015 och 2016 har redovisat ingående moms med för höga belopp och i arbetsgivardeklarationerna har de redovisat löner och skatteavdrag med för låga belopp. Skatteverket kom fram till att bolaget skulle betala totalt 723 168 kronor till Skatteverket för bland annat obetalda moms- och arbetsgivaravgifter inklusive skattetillägg. Av Skatteverkets bedömning avseende skattetillägget framgår följande.

De oriktiga uppgifterna har inte framgått av lämnade deklarationer utan har framkommit först i samband med Skatteverkets utredning. Skatteverket anser att felaktigheterna inte framstår som ursäktliga med hänsyn till uppgifternas art eller annan omständighet samt att det inte är oskäligt att ta ut skattetillägg.

SR försökte nå anmälarna, som befann sig i Nicaragua, via Messenger och telefon. Messenger var även det kontaktverktyg som Arbetarbladet använde sig av, vilket framgick av Arbetarbladets artikel. Det var därför naturligt för SR att söka anmälarna den vägen också.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SR ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i radion (14 § i sändningstillståndet). Kravet på opartiskhet innebär enligt granskningsnämndens praxis att om allvarlig kritik riktas mot en klart utpekad part ska den kritiserade få bemöta eller kommentera kritiken. Som regel ska detta ske i samma program eller inslag. Att en part vägrar att medverka hindrar inte att ett program eller inslag sänds. Om möjligt bör i sådana fall den kritiserades uppfattning redovisas på något annat sätt.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

SR ska före sändning av program så noggrant som omständigheterna medger kontrollera sakuppgifter i programmet (14 § andra stycket meningen i sändningstillståndet).

SR ska respektera den enskildes privatliv i programverksamheten om inte ett oavvisligt allmänt intresse kräver annat (16 § i sändningstillståndet).

Bestämmelsen är avsedd att ge skydd för den personliga integriteten. Den tillämpas även i fall med namnpublicering vid brott eller misstanke om brott.

Granskningsnämnden får besluta att ett programföretag som brutit mot villkor i sitt sändningstillstånd på lämpligt sätt ska offentliggöra nämndens beslut (17 kap. 10 § radio- och tv-lagen).

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Opartiskhet och saklighet

Granskningsnämnden konstaterar att det i inslagen sades att NN avgått från sitt uppdrag på grund av misstankar om jäv. Det framgick således att det bara rörde sig om misstankar. I inslagen påstods emellertid också att parets gemensamma bolag, enligt utredningar från Skatteverket, hade ägnat sig åt ”skattefusk”. Enligt nämndens mening var detta en missvisande beskrivning, vilken utgjorde en brist i förhållande till saklighetskravet. SR har dock i sitt yttrande visat att Skatteverket i sin utredning funnit att bolaget lämnat oriktiga uppgifter i sina deklarationer och att Skatteverket har beslutat att parets gemensamma bolag ska betala tillbaka mer än 700 000 kronor för obetalda arbetsgivaravgifter och olika former av efterbeskattningar. Nämnden anser därför att bristen inte var så allvarlig att inslagen strider mot kravet på saklighet.

De uppgifter som framkom om NN i inslagen krävde ett bemötande. Det redovisades i inslagen att programföretaget hade försökt komma i kontakt med NN utan att lyckas. SR har i sitt yttrande uppgett att bolaget försökte kontakta honom på olika sätt men fick inte något svar. Nämnden anser därmed att SR gett NN tillräcklig möjlighet att bemöta uppgifterna. Inslagen strider därför inte mot kravet på opartiskhet.

Respekt för privatlivet

NN och hans fru misstänkliggjordes i inslagen i och med att de förknippades med oegentligheter. Rapporteringen innebar därmed ett intrång i deras privatliv. Med hänsyn till NN:s roll som förtroendevald politiker får det uppkomma intrånget gällande NN anses ha krävts av ett oavvisligt allmänt intresse. NN:s fru hade däremot inte någon framskjuten ställning i samhället och det finns inte heller någon annan omständighet som gör att det uppkomna intrånget för hennes del krävdes av ett oavvisligt allmänt intresse. Inslagen strider därför mot bestämmelsen om respekt för privatlivet.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson, Clas Barkman, Bo-Erik Gyberg,
Gunnar Springfeldt och Kristina Åberg efter föredragning av David Claesson.

På granskningsnämndens vägnar

Dag Mattsson

David Claesson

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.